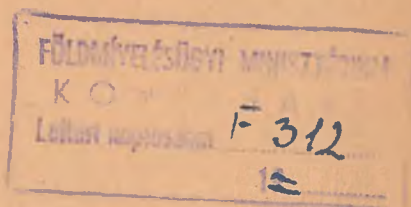

Halászat

A Magyar Földművelésügyi Minisztérium
kiadványa

TARTALOM:

Hallóssy Ferenc: A vízügyi műszaki szolgálat és a halászat	33
ifj. dr. Szabó Zoltán: Unger Emil emlékezete	34
Kóczán Lajos: A szövetkezetek tagrevíziója	37
s. g.: A jugoszláv öt éves terv halászati vonatkozásai	40
Oeconomo György: Időszerű teendők a tógazdaságokban ..	42
Vásárhelyi István: Adatok a ponty életmódjához	44
Jászfalusi Lajos dr.: Romániai halászati tanulmányútam ..	45
Szövetkezeti hírek. — Újdonságok—Vegyesek. — Árjegyzés. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.	

Felelős szerkesztő: Faragó Sándor

Szerkeszti: ifj. dr. Szabó Zoltán

I. (XLVI.) ÉVFOLYAM BUDAPEST, 1947 AUGUSZTUS 3—4 SZÁM

HALÁSZAT

A MAGYAR FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTERIUM KIADVÁNYA.
A HALÁSZAT MINDEN ÁGÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

Megjelenik egyelőre minden hó közepén.

I. (XLVI.) évfolyam.

Szerkesztőség:

Budapest, II., Herman Ottó-út 15.
Országos Halélettani és Szennyvízvizsgáló
Kísérleti Intézet.
Telefon: 161-158.

Kiadóhivatal:

Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.
Magyar Földművelésügyi Minisztérium viz-
gazdálkodási ügyosztálya II. em. 289/b.
Telefon: 121-790, 122-750, 128-590, (35. m. á.)

Kéziratokat, szakkérdéseket és leveleket a szerkesztőség címére küldjük.

Az előfizetési és hirdetési ügyeket a kiadóhivatal intézi.

Előfizetési díj 1 évre belföldre 24.— Ft. külföldre 48.— Ft.

A hivatásos halászok (szövetkezeti és szakszervezeti tagok) és horgászok (MOHOSZ tagjai) valamint állami alkalmazottak és nyugdíjasok 50% kedvezményben részesülnek.

Postatakarékpénztári csekkszám: **161-210**

Szerkesztőbizottság:

Elnök: BORVENDÉG ERNŐ DR. miniszteri tanácsos,
a magyar földművelésügyi minisztérium vízügyi főosztályának főnöke.

Alelnök: Antos Zoltán miniszteri tanácsos,
a magyar földművelésügyi minisztérium vizgazdálkodási ügyosztályának vezetője.

Tagok: Faragó Sándor felelős szerkesztő és felelős kiadó, a Balaton halászati felügyelője, Gaál Elemér műszaki tanácsos, az Országos Halászati Felügyelőség vezetője, Kóczán Lajos a Halászati Szövetkezeti Központ ügyvezető igazgatója, Maucha Rezső dr. egyetemi c. ny. rk. tanár, az Országos Halélettani és Szennyvízvizsgáló Kísérleti Intézet vezetője, Nádasdi Pál miniszteri osztályfőnök, a Magyar Állami Hal- és Nádgazdasági Üzemek ügyvezető igazgatója, Sivó Emil dr., a Magyar Tógazdaságok és Halkereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatója, ifj. Szabó Zoltán dr. kísérletügyi I. o. fővegyész, szerkesztő, Tatár László a Magyar Országos Horgászszövetség alelnöke.

VARGA MIHÁLY

Szeged, Aradi-utca 4

Telefon: 461. Sürgőny cím: Kender.

**Első magyar mechanikai
hálógyár kenderkikészítő és
kötélgyár.**

Gyárt: halászhálókat minden méretekben és szembőségben, komplett felszerelt húzóhálókat, emelő és dobóhálókat, varsákat, rákhálót, hal-tartó szákat, mindenfajta sporthálót, insléget, halászkötelet, sib. Eredeti norvég horgok.

A vízügyi műszaki szolgálat és a halászat

Írta:

Hallóssy Ferenc
miniszteri osztályfőnök,

a magyar földművelésügyi minisztérium vízügyi műszaki főosztályának főnöke

A Földművelésügyi Minisztérium vízügyi műszaki főosztálya — mint alma matere a halászatnak, ennek a nagymultú és nagyra hívatott ősi magyar foglalkozásnak — őszinte örömmel üdvözli a „Halászatot“ abból az alkalomból, hogy két és fél évi szünetelés után ismét napvilágot lát.

A vízügyi műszaki szolgálat felismerve a halászat és halgazdaság nagy közgazdasági jelentőségét több mint 60 éven át ápolta, fejlesztette a magyar halászatot. Kvassay Jenő, Landgráf János, Répássy Miklós, Sajó Elemér, Fischer Frigyes alkotó szellemének eredménye volt a több mint 200 mesterséges tógazdaság létesítése, nagyobb folyóink halállományának védelme és fejlesztése érdekében alakított halászati társulatok szervezete, a Balaton halászatának felvirágoztatása és még számos kimagasló teljesítmény, amit halászaikkal, tógazdáikkal, biológusainkkal és halkereskedőinkkel együtt végeztek ezzel európai hírre emelve a magyar halászatot.

Jóleső örömmel látjuk és állapítjuk meg, hogy a magyar halászat, amely éltető gyökereivel az emberi természet legrejtettebb mélységeiből táplálkozik, ki fogja heverni a háború pusztításait és a magyar közgazdasági élet jelentős tényezőjévé küzdi fel magát.

A földbirtokreform alapján új lehetőségek nyíltak a magyar halászat számára. Reméljük, hogy az üzemszerű kezelés folyó és álló vizeink népszerűségéhez nagymennyiségű és olcsó ivadékokat fog tudni mielőbb biztosítani és ezáltal meghozza széles néprétegeink számára az olcsó és nagymennyiségű halfogyasztási lehetőséget.

A magyar halászat a jövőben sem nélkülözheti azonban a vízügyi műszaki szolgálat hathatós támogatását. A vízügyi szolgálat volt az, amely hosszú évtizedek munkássága révén megszabadította az országot a vizek kártételeitől és a jövő évtizedekben meg fogja oldani a vizek hasznosításának nagy kérdését, amelyben a halászatnak előkelő szerepet kell betöltenie.

A folyók, elsősorban a Tisza, csatornázása halászatunk szempontjából is rendkívül jelentőségű. Az épülő Sió csatorna, a Duna—Tisza csatorna és a Sajó folyó csatornázása mindmégannyi láncszeme annak a nagymunkának, amit a vízügyi műszaki főosztály célul tűzött ki. De az eddig végzett hasonló munkákból is képet alkothatunk arra, hogy ez halászatunk szempontjából milyen jelentőségű. Itt egyedül a Soroksári Dunaág műszaki megoldása és Kőrösök völgyében végzett hasonló építkezésekre utalunk.

Az ország területén létesítendő többszázezer katasztrális hold öntözést biztosító csatornahálózat lehetőséget nyújt nagykiterjedésű szikes hasznavehetetlen területeink és nádgazdaság művelésére. Nem elhanyagolható az öntözéseket kiszolgáló csatornahálózatnak halhozama sem. De itt van a halnevelés rizstermelés kérdése, amely folyóvizeink nemes ivadék szükségletének lehet az alapja. A műszaki kérdések megoldása és a technika fejlődése oly szivattyúzási lehetőségeket biztosít számunkra, amelyekre eddig alig gondolhattunk.

A kultúr- és folyammérnöki szolgálat, a folyók és patakok szabályozásánál, továbbra is féltő gonddal őrködik arra, hogy a különböző, sokszor ellentétes érdekek mellett figyelemmel legyen a halászatra is.

Mindezekből látjuk, hogy az a kapcsolat, amelyet a vízügyi szolgálat több, mint 60 éven át ápolt és teremtett a magyar halászat érdekében, a jövőben még csak szorosabb lehet és az a nagy cél, amelyet a vízügyi szolgálat a vizek hasznosításánál az ország érdekében maga elé tűzött szükségképpen a magyar halászat fejlődését és felvirágoztatását fogja szolgálni. Meg vagyunk győződve, hogy a vizek hasznosításával egy boldogabb Magyarországot tudunk teremteni, amelyben a vizek halállományát — közös munkával — a régi mesébe illőre fokozhatjuk fel.

Unger Emil emlékezete

„Nem termékeny lapály, hegyek, ásványok, éghajlat, stb. teszik a közerőt, hanem az ész, mely azokat józanul használni tudja. Igazibb súly s erő az emberi agyvelőnél nincs. Ennek több vagy kevesebb léte a nemzetnek több vagy kevesebb szerencséje.“

Széchenyi

Most érezzük csak igazán, hogy mit jelent számunkra Unger Emil eltávozása körünkből. A második világháború orkánja és tüzesője végig száguldott országunkon. A vihar megtépázta, a villámok felszaggatták, a tüzek felperzselték az ősi magyar ugart, szeretett Hazánk sok ezer sebből vérző földjét romok, üszök, tűz, vér és láng borította. Az ádáz gyűlölködés, bosszú, az egymás letiporni akarás fékevesztett szenvedélye, a tudat alatt elrejtett káros ösztönök pokla ember milliókat tett hontalanná, nyomorgóvá, kifosztottá és taszított a másvilágra. Szerte a világon üszkös falvak, rom városok, kietlen tájak, csonka, beteg, összetört testű, nélkülöző vagy nyomorgó, éhező vagy nincstelen emberek és százezrek földi maradványát elrejtő temetők hirdetői, emlékeztetői a háborúnak.

Alig két éve, hogy elcsendesedett a világ. A megmaradt ember milliók béke után vágyakoznak, mert új, más emberibb élet sarjadzik a béke hajnalán. A felzaklatott emberiség végre megnyugodott és be kívánja tölteni hivatását e földön: egyrészt újjáépíteni azt, amit a háború tönkretett, másrészt tovább fejlődni, haladni és alkotni. A fejlődés, haladás és alkotás oly feladatok, melyek célja az ember boldogítása, az élet elviselhetővé, könnyebbé tétele. Az alkotó ember már nem a *miért*-eken töpreng, hanem a *hogyan* izgatja fantáziáját; feladata és célja tudatában kérdi: hogyan építsem fel újra a honomat, hogy abból igazibb, emberibb, nyugodt, egészséges, békés és gazdag élet fakadjon?

Két éve kezdtük el hazánk újjáépítését. A háború pusztításának nyomait: a romokat kellett eltüntetni, a hon földjét kellett újjá varázsolni, hogy azon a munkás kezek milliói megélhetést biztosítsanak önmaguknak, valamint a szenvedő inségeseknek, a megtiport szerencsétleneknek és az újonnan fakadó bimbóknak, azaz egy újra születő nemzetnek.

Ilyen újjáépítésre várt az őstermelő mezőgazdaságunk is. A földműves és halász magyarrá a törvényes rendelkezések keretében új élet vir-

radt. Mind az állam, mind az egyén új, a múlttól eltérő feladatok megoldása előtt áll. S a megoldás sikere a tervező, kivitelező, irányító, tanító elme minőségétől, a hozzáértés fokától függ.

A magyar halászat úttörő és világhírű elmékkel dicsekedhet. *Herman Ottó, Landgraf János, Maucha Rezső, Répássy Miklós és Unger Emil* egy-egy pillére a magyar halászat dicsőségének, akikre most különösképen szüksége lenne az újjászülető halászatunknak. Irányításuk, útmutatásuk elengedhetetlenül fontos volna, tapasztalataikra és tudásukra támaszkodva biztos alapra helyezhetnők halászatunk termékeny felvirágoztatását.

De a hazai és nemzetközi halászat, a tógazdasági termelés és a halak világa egyik legkiválóbb ismerőjének, tanítójának, a halgazdaságtan egyetemi magántanárának, a „K ö z t e l e k” halászati rovat vezetőjének, a „H a l á s z a t” 19 éven át volt — harmadik — szerkesztőjének, majd munkája elismerésüül felkért első főszerkesztőjének, a Nemzetközi Dunavizsgáló Bizottság előadójának, a Belgrádban (1938-ban) tartott Nemzetközi Halászati Kongresszus elnökének, a Nemzetközi Limnológiai Egyesület titkárnak: *Dr. Unger Emil* ny. kísérletügyi főigazgatónak 40 évi szakadatlan, céltudatos közérdekű és nemes munkája közben Budapesten 1945. február 28-án örökre kihullott a toll a kezéből.

Távozása mindenképpen hosszú évekre előre kiható pótolhatatlan veszteség, mert a kérlelhetetlen halál megakadályozta abban, hogy nyugodalomba vonulva egy emberöltő értékes tapasztalatait „*Magyarország halászata és haltenyésztése*” címen könyvalakban az utókorra hagyja. Búvárkodásban, kutatásban, felfedezésekben, meglátásokban és tapasztalatokban gazdag, szakirodalomban otthonos és közismert 40 esztendő munkáját, eredményeit máról-holnapra senki sem tudja pótolni, a ma fiatal kutató erői csak a jövő ígéretei, minden igyekezetük, készségük és alkalmas voltuk ellenére, tudásuk csak 20—30 év múlva lesz összemérhető egy bölcs életmunka értékével.

Unger Emil 1883. június 17-én született Budapesten. Iskolái elvégzése után az egyetemen megszerezte a természetrajz-földrajz szakon a tanári diplomát és a növényteni doktorátust. 1907-ben a kísérletügyi szakbiztosító létszámában megkezdte a szürke, szegény és szerény tudós kutatók közérdekű munkáját az Országos m. Halélettani és Szennyvízvizsgáló Intézetben. Rövidesen kor- és szaktársával, barátjával: *Maucha Rezső*-vel együtt országos, majd nemzetközi hírnevet biztosított a magyar halászat kutató munkájának. *Maucha Rezső* a vízi élettér létkérdésének fiziko-kémiai kérdéseiben lett világhírű, míg *Unger Emil* hydrobiológiai téren állított felejthetetlen emléket hazájának és magának. 40 éven át dolgoztak együtt, egymás mellett, egymásért, egy cél érdekében, két egymástól különböző, de mégis egymással szoros kapcsolatban álló, párhuzamos irányban, hogy hazánk világhírnevét öregbítsék s most *Maucha Rezső* magára maradva alkot tovább.

A „HALÁSZAT” régi olvasói, kedvelői előtt: az édesvízi halászoknak, halkereskedőknek és tógazdáknak, sporthorgászoknak, kutató szakértársaknak nem kell kidomborítanom *Unger Emil* tudományos értekezéseinek és népszerű, tanító cikkeinek jelentőségét, eredményét a halászati szakoktatás és irányítás érdekében, melyek hosszú évtizedek tapasztalatainak, kutató munkájának tükrét jelentik.

Lapunk életében *Répássy Miklós* tanítványaként jutott szóhoz, majd midőn mestere 12 évi munka után visszavonult a lap szerkesztésétől, ő vette át azt 1924. január 1-vel. 1939-ben vett engem maga mellé, meg-

tanított és rávezetett, beavatott a szerkesztői tevékenység apró, szerteágazó sok figyelmet igénylő műhelytitkaiba. 1943. március 1-vel adta át helyét nekem 19 évi szerkesztői tevékenység után. Békeszerető, nyugalmat kedvelő lelkületére nagymértékben hatott a háború vérengzése, pusztítása olyannyira, hogy hazánkat érintő légitámadások miatt nyugdíjazását is kérte, majd Budapest ostroma alatt idegei teljesen felmondták a szolgálatot, és a mélyen vallásos tudós a reá váró kietlennek vélt sors elől 1945. február 8-án, felvágván kezein az ereket a halálba kívánt menekülni feleségével együtt; az idejében érkezett orvosi beavatkozás számára átmenetileg segítséget jelentett ugyan, de a sebei fertőzödvén kórházi ápolás és gyógyszerek hiányában az általánossá vált vérmérgezés 1945. február 28-án elragadta az élők sorából. Kihült porhüvelyét először a ház néhány áldozatra kész lakója, szerető felesége, barátja: *Maucha Rezső* és tanítványa ideiglenesen a Böszörményi-út és Németvölgyi-út sarkán levő kis parkba hantoltuk el, míg végre özvegyének nagy nehézségek árán sikerült testét örök nyugalomra helyezni 1945. november 23-án a Németvölgyi temetőben. Özvegyének segély és támogatás kérő szavai sajnos, mint ilyenkor szokás, nem találtak meghallgatásra a temetéskor illetékes tényezőknél.

Unger Emil vízélettanász (hydrobiológus) volt. Számos, nálunk ismeretlen vízi szervezetet fedezett fel; vizsgálta a fontos haltáplálék: a tiszavirág életmódját; sok gondot fordított a halak gyomortartalmának megismerésére, hogy abból következtetést vonjon le számos hasznos halfajta táplálkozására; a magyar tenyészponty kiválóságának igazolása nevéhez fűződik; neki köszönhető nálunk a haljelölés bevezetése, mellyel a hazai természetes vizekben számos adat birtokába jutva értékes és oktató tapasztalatokra és eredményekre tett szert; a hazai természetes vizek és mesterséges tavak *sociológiai, halászati, biológiai* és *természetrajzi tanulmányozására* évek hosszú bűvárkodó munkáját szentelte; sok időt fordított a hazai halászat, haltenyésztés, halipar és halkereskedelem ügyére; megírta a magyar halászat nélkülözhetetlen kis kátéját az: „Édes vízi halhatározó“-t, mely halismeretének és tudásának hű tükre; a *süllő, harcsa* és az *orvosi pióca tenyésztéséről, hasznáról és jelentőségéről* írt munkái *Demoll: „Handbuch der Binnenfischerei“* c. könyvsorozatban láttak napvilágot; mint nagy olvasottságú biológus tudásának teljében bölcselkedő elmélyedésben az utolsó munkás esztendejét a létitok keresésében öltve el messzemenő összefüggésekre bukkant és következtetett az *ökológia* (a természet háztartásában élők) életfolyamatai és az ökonomia (közgazdaság ember alkotta) törvényei között.

Tudományos és elvont értekezései, a népszerűsítő gyakorlatias cikkeknek végtelen sora maradandó emlékei hazánk gazdasági fejlesztése érdekében kifejtett munkálkodásának.

Unger Emil elment közülünk, mielőtt műveire a koronát rá tehetné volna, pedig már 15 éve készült idézett szakkönyvének megírására; itt hagyott minket, holott most kellene leginkább irányító támogatása mindannyiunknak, kiknek szerepe akár a halászat tervszerű irányítása, akár céltudatos kutatás, avagy a közvetlen, végrehajtó, megélhetést jelentő gazdálkodás.

*

Mintha most is látnám görnyedt alakját, amint világos barna kabátjában, hóna alatt az elmaradhatatlan esernyőjével, nyakában a fényképezőgépjével, derús mosollyal arcán baktat az Intézetbe, hogy kutasson, olvasson, tanítson vagy írjon. Szeretett Intézete is rommá vált és íróasztala, mely mellett 40 évet ült, — szétforgácsolódott.

A halás utókor, követői és tanítványai emlékét akkor örökítik meg igazán, ha a nyomdokába lépve lelkes, példaadó, áldozatkész és önzetlen munkásai lesznek a magyar őstermelő halászat minden ágának.

*

*Mesterének csak ily emléket állított a tanítvány:
Emlékezni Rá annyi, mint haladni nyomdokán!*

ifj. dr. Szabó Zoltán

A szövetkezetek tagrevíziója

A földművelésügyi miniszter úr rendelkezése értelmében, a halászati szövetkezetek tagjainak elbírálását immár több mint egy félszázad óta folytatjuk. Szükségesnek tartom, az eddig észlelt tapasztalatokat a „HALÁSZAT” útján, halásztársaim tudomására hozni.

Az országot bejárva meg kell állapítanom, hogy a legtöbb szövetkezetnél példás rendet, mintaszerű összműködést és helyes gazdasági vezetésként láttunk. Azonban nem hallgathatom el, hogy még mindig számos olyan szövetkezet van, melynek működése bizony nagyon sok kívánalmat támaszt. Örömmel lehet megállapítani továbbá, hogy a tagrevízió során a szövetkezeti tagok tárgyilagos bírálata, közös cél felé való törekvése igen nagy mértékben megkönnyítette munkánkat. E téren kevés a kivétel való és minden remény meg van arra, hogy rövid időn belül a szövetkezeti eszme, szövetkezeti gazdálkodás és a szövetkezeti tagoknak egymással szemben tanúsított megértő magatartása elő fogja segíteni az általános boldogulást, jobb megélhetést.

A szövetkezeti tagságból kizárt tagok általában nem látván be, hogy pillanatnyilag halászati joguk, és halászati lehetőségeik csorbíthatatlanul meg van, befolyásolni engedik magukat egyes olyan izgága elemektől, kiknek nem célja a példás és békés együttműködés megteremtése, hanem a zavarosban való halászás. Nem győzöm eléggé kihangsúlyozni, hogy a halászati szövetkezetek célja kizárólag a főfoglalkozású halászok gazdasági együttműködésének megteremtése, de sohasem lehet cél egyes egyéneknek a többség rovására való boldogulása.

A halászati szövetkezetek — mint őstermelő szövetkezetek — különleges elbírálás alá esnek. A Szövetkezeti Törvény megalkotásánál a törvényben gondoskodás történt, — amennyiben kimondja, — hogy az őstermelő szövetkezeteknek csak olyan tagjai lehetnek, akik a szövetkezeti termelésben, a szövetkezeti munkában tevékenyen részt vesznek. Az az eljárás, amit egyes szövetkezeteknél tapasztaltunk, hogy a szövetkezeti tagok a szövetkezeti tagságot arra használják fel, hogy maguk helyett napszámossal halászatnak, a napszámosnak kifizetik a napszámért és a napszámos fogása pedig mint halrészesedés őket illeti, nem helyes. A Szövetkezeti Törvény ide vonatkozó 23. §-nak második mondata így szól: „Termelő szövetkezetek tagjai csak olyan azonos gazdasági érdekű természetes személyek lehetnek, akik a szövetkezet tevékenységében személyesen közreműködnek. A szövetkezeti termelésben csak szövetkezeti tag vehet részt.” Ha a Szövetkezeti Törvénynek ezt az előírását mérlegeljük, világosan kidomborodik előttünk a halászati szövetkezetek tagsági követelménye. Mi ezeket az elgondolásokat még a múlt év végén iparkod-

tunk megvalósítani a minisztériummal karöltve és ennek az elgondolásnak folyománya volt a tagrevíziót elrendelő miniszteri leirat. Nem győzőm eléggé hangsúlyozni, hogy a **szövetkezeti életben a legelső és legfontosabb: a halász érdekek biztosítása**, ami csak abban az esetben érhető el, ha a halászati szövetkezetek tagjai túlnyomó többségben halászok. Halászati Szövetkezeteink közül a tagrevízió nem történt még ezideig a Moson-Magyaróvári, Esztegom-Komáromi és Marosvízi Halászati Szövetkezeteknél. Csupán csak előkészületek történtek és így remélhető, hogy még augusztus hó folyamán a tagrevízió első részlete ezeknél is befejeződik.

A tagrevízió második része ez év végéig fog megtörténni. Munkánk ekkor már sokkal könnyebb lesz, mert ezen már minden halász önmaga kiállította igazolvánnyal fog megjelenni s ha halász-keresetével nem tudja igazolni, illetve biztosítani, hogy megélhetésének legalább fél jövedelmét a halászból nyeri, akkor kénytelen lesz a szövetkezeti tagságtól megválni. Sok halász ellenszenvvel kíséri a halfogási könyvek vezetését, sőt azt meg is tagadja, pedig ez nagyon sok halásznál meg fogja magát bosszuszulni. De reméljük, hogy ezeknek száma elenyészően csekély lesz. Az országban már több szövetkezetnél végre tudtuk hajtani a tagrevíziót a halfogási eredmények alapján és látjuk is körülbelül azt a mértéket, mely az igazságos elbírálásnak elengedhetetlen feltétele.

Ki kell emelni ily értelemben a Velence-Tavi Halászati Szövetkezet igazgatóságát és szorgalmasan dolgozó tagjait, akik olyan fogási eredményeket értek el, amit, gondolom, nem sok szövetkezet tud megközelíteni. Munkájuk eredménye kizárólag a tiszta — ideális — szövetkezeti életben rejlik, mit az összes halászati szövetkezet előtt mintaképpen tudunk megemlíteni. Tanúságként felhozunk egy-két statisztikai adatot, mely támpontul szolgál a többi szövetkezetnek. A Velence-Tavi Halászati Szövetkezet közgyűlése azokat a halászokat ítélte kizárásra, akik 5 hónap leforgása alatt nem tudtak 300 kg halmennyiséget kitermelni. A szövetkezet 78 tagja közül mindössze 10 ilyen tag volt. Közülük is azonban 2 halász — tekintettel arra, hogy az 5 hónapot nem tudta teljes egészében halászattal eltölteni, de remény van arra, hogy ezt, a minimumként megállapított, mennyiséget ki fogja majd még termelni — a szövetkezetbe maradtatott. Az eddig beérkezett jelentések szerint ez a 2 tag is a jó átlagos eredmény-nél tart.

A Velence-Tavi Halászati Szövetkezetnél a szószoros értelmében vett szövetkezeti élet folyik. Kötelező: a halbeszolgáltatás, kötelező: a halászat, a saját részükre elfogyasztandó halmennyiséget is mindenkor bejelentik. Ez a tiszta szövetkezeti munka a szövetkezet anyagi helyzetén is meglátszik. A haltermelésnek 30%-át kizáróan a szövetkezet fenntartására fordítják. Ebből fedezik kiadásait. A megmaradó 70% pedig a halászoknak jut. A kötelező halbeszolgáltatást és közös értékesítést annyira szigorúan veszik, hogy egyik tagjukat, aki a szövetkezet megkerülésével akart Budapestre szállítani 2 kg halat, az igazgatóság eltiltotta egy hónapig a halászáttól. A halászok egymás munkáját teljesen támogatják, de egyben szigorúan ellenőrzik is egymást, mert azt tartják, hogy egyik ember sem élvezhet előnyöket a másik ember kárára. Tudjuk, hogy a Velence-Tavi Halászati Szövetkezetet nem lehet a többi szövetkezet elé példaképpül állítani, mert ehhez sok szövetkezetnél számos adottság hiányzik, de mindenestre gondolkodóba ejt mindnyájunkat, hogy mily óriási erő rejlik a közös munkában. Tudjuk jól, hogy halállományunk még nem érte el azt a magaslatot, amely mellett a kitermelés még eredményesebb lehetne. Tudjuk azt is, hogy az értékesítés terén ma még sok nehezen megoldható fel-

adat van, de mindez rendszeres munkával, összefogással, igazi szövetkezeti étellel megkönnyíthető és megvalósítható.

Ismételten felhívjuk a szövetkezeti tagok figyelmét a halfogási eredmények pontos vezetésére, melyet egyébként személyes ottlétünk alkalmával is alaposan hangsúlyoztunk, nehogy a második tagrevíziónál bármelyik szövetkezeti tag azzal a kifogással élhessen, hogy nem tudta annak ennyire fontos voltát. Most még idő van arra, hogy termelési eredményeiket vezetni tudják. Sajnos már később, nem lehetünk elnézőek. A területi engedményes és szövetkezeti tagságra pályázó kishalászok figyelmét is felhívjuk arra, hogy kérjenek a szövetkezettől maguknak is halfogási könyvecskéket, melyek alapján meg lehessen majd állapítani, hogy a halászatot főfoglalkozásként űzik-e, vagy sem.

Kóczán Lajos

Állami érdekeltségű vállalat alakult a halértékesítésre

A Magyar Állami Hal- és Nádgazdasági Üzemek és a Magyar tógazdaságok és Halkereskedelmi Rt. részvételével alapított Magyar Haltenyésztők Értékesítő Részvénytársasága július hó 26-án tartotta alakuló közgyűlését.

A földbirtokreform során tógazdaságaink túlnyomó része és természetes vizeink, így a Balaton halászati joga, tudvalevően állami tulajdonba ment át. A tógazdaságok egy részét a Magyar Állami Hal- és Nádgazdasági Üzemek saját kezelésébe vette, azokat pedig, amelyek korábban is a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében voltak, bérbeadta ugyanennek, a Magyar Általános Hitelbank érdekkörébe tartozó vállalatnak. A haltermelésnek tehát jelenleg két legnagyobb tényezője az Állami Üzemek és Tógazdaságok Rt. A racionalizálás érdekét szolgálja tehát, hogy ez a két termelő tényező az értékesítés lebonyolítására az új értékesítő szerv megalakulásával érdekközösségre lépett. Az új vállalatnak rendelkezésére áll a Magyar Tógazdaságok és Halkereskedelmi Rt. teljes kereskedelmi és szállítási apparátusa, vezetőségének, műszaki személyzetének és alkalmazottainak sok évtizedes gyakorlata. Az állami befolyás biztosításával kétségtelenül elérhető lesz, hogy mind a halexport, mind a belföldi értékesítés terén a közösségi és magángazdasági érdekek szakavatott vezetés alatt kellő összhangban érvényesüljenek. Az új alapításban az állami érdekeltség és a Tógazdaságok Rt. 50—50 %-ban részes. Vezetőségi szerveit a két alapító paritásosan delegálja, a vállalat elnöke pedig TAKÁCS FERENC földművelésügyi államtitkár.

Az új vállalat természetesen minden magyar haltenyésztőnek rendelkezésére áll termékei értékesítésénél, nem zárja el a működési lehetőséget az eddig fennállott halkereskedők elől sem, a halfogyasztásnak, különösen az ipari dolgozók körében tervbe vett propagálásával és megfelelő árszabályozással pedig fogyasztói érdekeket is szolgál a mellett, hogy az értékesítés gazdaságosabbá tételével a termelők részére jobb rentabilitást ígér.

A jugoszláv öt éves terv halászati vonatkozásai

Ez év áprilisának végén tárgyalta le a jugoszláv szövetségi szkupstina két háza azt a törvényjavaslatot, amely öt éves terv útján a tervgazdálkodás rendszerének a bevezetéséről intézkedik. Az egész közvélemény feszült figyelemmel kísérte a tárgyalásokat és május 1-én, a munka ünnepén Jugoszlávia megünnepelte az új gazdasági és gazdálkodási rendszerre való áttérést is.

Amint a törvény bevezetésében olvassuk, már a felszabadító háború folyamán világossá vált, hogy nemcsak nemzeti szabadságharcról, hanem a régi, igazságtalan gazdasági és társadalmi rend elleni küzdelemről van szó. A sikeres hadműveleteket mindenütt nyomon követte az új népi kormányzás és új állami szervezet alapjainak megteremtése. Ami viszont azt eredményezte, hogy most hozzá lehetett kezdeni a „jobb társadalmi rendszerre és a gazdálkodás szocialista rendszerére“ való áttéréshez.

A háború előtti Jugoszlávia, mint túlnyomóan agrár jellegű ország szerepelt a köztudatban és kevesen tudták, hogy az ország középső, szinte még pacifikálatlan, de mindenesetre civilizáltság szempontjából rendkívül elmaradt része egyike Európa leggazdagabb nyersanyag bázisainak. A nagy kalóriájú szén és a nyersolaj kivételével minden ipari nyersanyag megvan, ami a modern nehéz ipar felépítéséhez szükséges. A külföldi tőke, amely érdekeltséget vállalt az egyes vállalatoknál a mindenkori piaci kereslet szerint tette egyes kezdeményezéseit és a saját tőke hiányában szó sem lehetett nagyarányú önálló iparpolitikáról. Ennek az állapotnak vet véget az **öt éves terv**, amely a **gazdaságilag elmaradott Jugoszláviából modern, nehéz iparral rendelkező, iparosított államot akar teremteni**. E mellett a villamosítás a második célkitűzés, mert a fent említett energiaforrások hiányáért bőven kárpótolta a természet az országot villamos energiaforrásokkal, amelyek kiaknázásával a szénnél is olcsóbb energiaforráshoz juthatnak.

A terv általános jellemzéséhez tartozik az is, hogy már az alkotmány is három különálló szektorra bontja a gazdasági életet: állami-, szövetkezeti- és magán szektorra. A terv alapcélkitűzése a szocialista szektor: az állami szektor megszilárdítása és továbbfejlesztése, ami a gazdasági kezdeményezésnek teljes mértékben az állam kezébe való vételét jelenti. E mellett minden támogatást megadnak a szövetkezeti kezdeményezéseknek és az állami tekintély teljes súlyával erősítik azokat.

Ha Jugoszlávia, amint ebből és az azután következő tervből kiviláglik, felépíti iparát és mezőgazdasági kapacitását növeli, elérheti a gazdaságilag autark állam eszményét. Eddig azonban hosszú és sok lemondást kívánó utat kell megjárnia. Az ipar felszereléséhez szükséges gépeket külföldről kell beszerezni, amiért szívesen fogadnak el mindenütt élelmicikkeket. Ezzel meg van adva a **mezőgazdaság főfeladata is: minél többet termelni, hogy minél többet lehessen exportálni!** Ide kapcsolódik a tervnek a **halászatra** vonatkozó része, amit az alábbiakban szóról-szóra közlünk:

„19. Fejlesztetni kell a tengeri halászatot. 50.000 tonnára kell növelni a tengeri halászat fogását és ezzel a háború előtti 3.5-szeresen felülmúlni. A szükséges halászcirkálókat kiépítésével be kell vezetni a halászat mechanizálását. Növelni kell a fogás normáját és 25%-kal csökkenteni a halászati költségeket.

Tökéletesíteni kell a halászszerzőszámok technikáját és a halfeldolgozás legmegfelelőbb módszerét kell alkalmazni.

A tengeri halászat továbbfejlesztése érdekében tanulmányozni kell az Adriai-tenger legfontosabb halfajtáinak biológiáját (élettanát) és migrációját (vándorlását).

20. Növelni kell a kék-hal fogását és mechanizálni a belvízi halászatot is. Fejleszteni kell a mélyvízi halászatot és a tengeri, mesterséges fényel dolgozó körhalászatot. El kell érni évi átlagban hajónként a 100 tonnás eredményt és az egész fogás-mennyiséget 24.000 tonnára kell növelni.

Fejleszteni kell a tengeri kagylók, elsősorban az osztriga mesterséges tenyésztését, a természetadta tenyésztőhelyek kihasználásával. 1951-ben az az osztriga-tenyésztésnek évi 6 millió darabos eredményt kell elérnie.

21. Fejleszteni kell a halászati termelő szövetkezeteket, hogy a belvizeken minél racionálisabban dolgozzanak.

Segíteni kell a halászsövetkezeteknek a halászás mechanizálásában. A norma bevezetésével és munkájuk jobb megszervezésével hozzá kell járulni szervezeteik megerősítéséhez.

22. Fejleszteni kell az édesvízi halászatot. A termelés növelésével 50.000 tonnás eredményt kell elérni. Növelni kell a fennálló halastavak hozamát és a mezőgazdasági termelésre alkalmatlan területeket további halastavak létesítésére kell felhasználni.

Nagyobbítani kell az ikralerakóhelyeket és a vizek halállományának biztosítására megfelelő számú halivadékról kell gondoskodni.

A terv második része statisztikai adatokból áll. Egymás mellett látjuk az utolsó béke-év adatait és az ötéves terv végére előirányzott mennyiségeket. A halászatról szóló részben ezt találjuk:

„Tengeri halászat.

	1938-ban	1951-ben	%-os emelkedés
Fogás eredménye összesen (100 q)	1.448	5.000	346
Körhálós halászat			
Fogás eredménye (100 q)	840	1.980	235
Mélytengeri halászat			
Fogás eredménye (100 q)	60	2.400	4.000
Tonhal halászat			
Fogás eredménye (100 q)	28	200	715
Mesterséges tenyésztés			
Osztriga (1.000 drb)	1.400	6.000	430

Az édesvízi halászatot itt külön nem szerepeltetik. Az ötéves terv tehát a fejlődés irányát a következőképpen állapítja meg: 1. a munka mechanizálása; 2. a munka termelékenységének fokozása; a termelési norma bevezetése; 3. a szövetkezetek támogatása.

(s. g.)

Időszerű teendők a tógazdaságokban

A háború, valamint az azt követő cselekmények folytán tógazdaságaink helyzete és így végzendő munkálatai is változáson mentek át. Ennek következtében az időszerű teendők is részben másként alakulnak. Míg a múltban a „Halászat“ ezen cím alatt rövid összefoglalást adott az időszerű havi teendőkről, most hosszú időn át célszerű lesz a teendőket két részre tagolni. **Egyrészt kívánatos a gyakorlati tógazdák figyelmét a folyó munkákra, a változott viszonyoknak megfelelően felhívni — esetleg részletesen szakcikk keretében is — másrészt a háború okozta károk mielőbbi helyreállítását kell elősegíteni. Sajnos ezen a téren hosszú éveig még aktuális teendők lesznek.**

Tógazdaságaink több vagy kevesebb, de minden esetben lényeges kárt szenvedtek állagukban, felszerelésükben, halállományukban. A helyreállításhoz szükséges tőke, szakértelem és szerencse változó. Vannak már gazdaságok, amelyek teljesen helyreállítottak, vannak azonban sajnos olyanok is, melyek még a kezdeti nehézségekkel küszködnek.

Az „Időszerű teendők“ első része valamennyi üzemben lévő tógazdaságra vonatkozik. A teendők másik része a helyreállított és normális termelés felé haladó üzemeket kevésbé érinti.

A normális időszerű munka fősúlya augusztusban az etetésre esik. A rendkívül drága és nehezen beszerezhető haltakarmány helyes és gazdaságos felhasználása a mai viszonyok közt fokozottan fontos. A legjobb hatásfok eléréséhez az etetés állandó figyelemmel kísérése, a halak étvágyának és fejlődésének szemmel tartása feltétlenül szükséges. A mostani időszak a növekedés helyes befolyásolására igen alkalmas. Módunkban van ugyanis egyik vagy másik tóban az etetést emelni, vagy szükség szerint csökkenteni és ezáltal a kívánt termelési cél felé törekedni. Ezzel kapcsolatos, hogy vizeinket is állandóan figyelemmel kísérjük, mert rendkívül fontos, hogy ezen időszakban már erősen fogyó természetes haltáplálékot, úgymint a planktont, a fenék és parti faunát legjobban kihasználjuk, illetve az etetéssel pótoljuk. Éppen a természetes tápláléknak augusztus havától való csökkenése indokoltá teszi, hogy a mesterséges takarmányozást — amennyiben az módunkban van — ebben az időszakban fokozzuk. **Most van legnagyobb jelentősége a gyakori próbahalászatoknak is.** A hó végén megtartott próbahalászat pedig a legalkalmasabb arra, hogy a várható termésre kalkulációt készítsünk.

Nagy súlyt kell helyezni arra, hogy a meleg nyári időszakban lepadt tavainkon — amint erre már előző számunkban rámutattunk — minden felesleges vízfolyást, szivárgást megakadályozunk s minden táplálóvizet félfigyünk.

Tavainkat naponta vizsgáljuk meg, hogy a rothadó hínár és lekszált növényzet, továbbá a meleg vízben fellépő zöld moszatok miatt nem fenyeget-e oxigénhiány. Ha ezt figyelemmel kísérjük, a nagyobb bajokat megelőzhetjük friss víz ráengedése, vagy mészpor kiszórása által, de végül is. Ebben az időszakban a betegségek közül a **kopoltyúpenész** szokott fellépni. Halaink szilványait gyakran vizsgáljuk meg. Friss víz és meszezés enyhíti a bajt.

Nagy tömegekben jelennek meg a **különböző kártékony madarak**, amelyek nemcsak az ivadéokban, hanem a nagyobb halakban is tetemes

kárt okoznak. Ezek pusztítása, zavarása, minden rendelkezésre álló eszközzel kívánatos. A madarak mellett állati és sajnos emberi kártevők is jelentkeznek. Ezek ellen fokozottabb védelem szükséges, lehetőleg fegyverrel ellátott tóőrök alkalmazásával, bár ez lényeges költségtöbbletet okoz. A lehetőség most már megvan a tóőröknek fegyverrel való ellátására is. Már most számba kell vennünk a lehalászáshoz szükséges eszközöket, felszereléseket is. Vizsgáljuk meg teelőinket, kisvasútunkat, lecsapoló csatornáinkat, hogy azok pótlásáról és javításáról időben gondoskodhassunk. Erre annál is inkább szükség van, mert mindennek a beszerzése körülményes, késedelmes, tehát ha időben nem gondolunk reá, a lehalászásnál jelentkehetnek a munkát akadályozó hiányok. Foglalkozzunk azzal is, hogy a lehalászáshoz szükséges fogatokat és a jó munkaerőket hol biztosíthatjuk a legjobban. A jó tógazda tehát mindenre időben előregondol és így meglepetések nem fogják érni, gazdálkodása pedig nagyobb zökkenőktől mentes lesz.

A sokoldalú szükséglet folytán fel kell hívni, — különösen a kisebb tógazdaságok figyelmét arra, — hogy álljanak össze egymás segítségére többen és egyikük ezt, a másik pedig amazt a felszerelési tárgyat szerezzze be, amit kölcsönösen fognak felhasználni.

A folyó munkákon felül fennmaradó időben és munkaerővel az előző hónapban elmaradt munkákat pótoljuk, továbbá előkészülünk a lehalászással kapcsolatos és már említett teendőkre.

Az „Időszerű teendők“ másik csoportja a tógazdaság helyreállításának folytatása. Ezen a vonalon is a legfontosabb, a még hiányzó műtárgyak pótlása, vagy kijavítása, hogy a jövő évben minden tóterület, amely ezidén még szárazon állott, a termelésbe bekapcsolható legyen. **Rendkívüli súly helyezendő a tavak benőttségének fokozatos megszüntetésére.** Ez maga olyan nagy témakört ölel fel, hogy külön cikkben érdemes vele foglalkozni. Tógazdaságaink javarészeének ugyanis még évekig a legnagyobb gondot és legtöbb költséget okozó munkája lesz ez. Ha tőkeerőnk fogyatékos, úgy a késő nyári és őszi hónapokban csökkenthetjük a káros növényzet irtását, mert az kora tavasszal és a nyár eleji hónapokban mégis célirányosabb és gazdaságosabb.

A sokirányú teendők folytán célszerű magunknak munkatervet összeállítani és annak értelmében tervszerűen eljárni.

Oeonomo György

ŐSZI VÁSÁR

A szeptember 5—15-ig rendezendő őszi vásáron (Budapest, Városliget, Mezőgazdasági Múzeum környékén) a Földművelésügyi Minisztérium külön halászati—nádgazdálkodási pavilont épít, ahol a halfogyasztás népszerűsítése érdekében szabad tűzön bográcson főtt halászlét, ezenkívül sült halat szolgálnak fel, amihez a Magyar Állami Borpince borait lehet fogyasztani. A kiállításon akváriumokban hazai halakat is láthatunk, halászati eszközöket és szerszámokat is állítanak ki, grafikonokon pedig bemutatják a Halászati Szövetkezeti Központ tagszövetkezeteinek szervezetét és munkásságát.

Adatok a ponty életmódjához

Mikor 1936. április 16-án a Hámori tóban 46 db (23 pikkelyes és 23 tükör) 5 éves, darabonként 1 kg súlyú, egyébként kifogástalan testalkatú, egészséges pontyot telepítettem s öszre kelve az eredményről, — darabonként 2 kg súlyról, — beszámoltam, a szakértők egybehangozó véleménye az volt, hogy a csökött ponty már súlyban és testnagyságban növekedni nem tud, s így a kézzelfogható és szemellátható bizonyítékaim ellenére is, valótlanságnak nyilvánították.

A pontyok csököttségének oka az volt, hogy a származási helyen (Létrási tó) a tulajdonos a kb. $\frac{3}{4}$ kat. holdas tavat pontyval, fehérhallal, pisztrággal, rákkal túlnépesítette és nem etette. Így a nagytömegű hal csupán a tóban fejlődő, a tápláló kis patak által szállított és a behulló élelemre volt utalva. Még a pisztráng volt legkedvezőbb helyzetben. Ez a töméntelen fürgecselléből, ponty- és fehérhalivadékból kellő mennyiségű táplálékot talált, még kifejlődött korában is. A telepítés 1930-ban indult meg 15—20 dekás sebes- és szivárványospisztrággal. A ponty és szeméthal telepítés csak 1931-ben kezdődött meg. A frissen feltöltött tó aránylag gyéren volt népesítve pisztrággal (tíz négyyszögölenként 1 db.) Ezek a dús, természetes táplálékon igen jól fejlődtek. Ugyanígy az 1930. decemberi és 1931. áprilisi ivásból származó ivadék is. 1931. után azonban a pisztrángivadék fejlődése is megállott. Sőt, mondhatnám teljesen meg is szűnt! Hiába helyeztünk be zsenge- vagy éves ivadékokat ezer számra, az állomány számbelileg nem gyarapodott. Az ivadék ú. i. természetes táplálékot semmit nem talált, — merthíszzen ilyenektől a tó majdnem steril volt, — így a fejlődésben lemaradt. Az első évben telepített és a már ott kelt, hatalmas példányokká fejlődött, fajrokonai, azután mind fölfalták.

A pontynál is az volt a helyzet, hogy a behelyezett 5 db. 6—8 kg súlyú anya töméntelen mennyiségű ikrájából, a felfalás ellenére is, még mindig maradt fölösszámú ivadék. Azonban éhezve, bizony ez is csak $\frac{1}{2}$ kg súlyúra fejlődhetett 5—6, sőt még több éves korára is. Ivarérettségüket elérve, aztán ezek is szaporították a koplaló és rosszul fejlődött egyedek számát.

Az ilyen körülmények között tengődött 46 db. ivarérett ponty a Hámori tó bő planktonján és más természetes táplálékán, — bármennyire hihetetlen is, öszre kelve, eredeti súlyát megdupláztá. Ez aránylag nem is olyan nagy teljesítmény, ha az alábbi megfigyelést, — mit igazolásomul is idézek, — figyelembe vesszük. Stögermayer A. szolnoki halászmester ú. i. 1916. tavaszán egy kb. 2 holdas plankton-dús belvizet 40 db. átlag 30 dekás pontyval népesített. A telepítő anyagról ezeket írja (St. A.: Belvíz kihasználása. Halászat 1916. p. 223.) „A megőregedett ivarétes pontyok a martfői gazdaságból származtak, ahol a birtokos mindig a sok halmak örvendett, de a sok hal persze nem tudott egymástól nőni.“ Ennek ellenére ősszel pedig, a már 100 négyyszögöltre összeszorult vízből kifogott 39 db. 1.60—1.85 kg súlyú pontyot. Sőt, ezektől még kapott 10.000 db szép, egészséges, 1.5 dekás ivadékokat is.

Tanulság ebből a két esetből, — amiért papírra is kíváncszott —, hogy az élelemhiány miatt fejlődésben visszamaradt, tehát csökkent ponty, táplálékdús vízbe kerülve, fejlődésnek indul és pótolni tudja az elmaradott súlyt. Leivás után pedig, kellő mennyiségű, egészséges és jól fejlődött utódokat adhat.

Második tanulság pedig az, hogy ne népesítsünk derűre-borúra. Ez különben tapasztalatom szerint legtöbb esetben csak az aránylag kis vizekkel rendelkező tulajdonosok rossz szokása. Ezek ú. i. szakértelem híján, $\frac{1}{2}$ —1 holdas vízből mindjárt vagonszámra szeretnének halat eladni s ezért azután ennek megfelelően, népesítenek is. Ebből aztán az következik, hogy a biológiai egyensúlyt fölborítva, a vízük tényleges hozamának megfelelő mennyiségnek csupán csak egy kis töredékét tudják termelni. Nem is szólva arról, hogy az így túlnépesített vízben legtöbbször előbb-utóbb különböző betegségek is fellépnek. Ezek azután majdnem minden esetben az egész állomány teljes pusztulását s ezzel a tulajdonos anyagi károsodását is okozzák.

Telepítés előtt tehát, mindig szakértő tanácsát kell kikérni s azt százszázalékgig meg is kell fogadni. Kis pocsolnyákból pedig 100 és 100 q halat soha se reméljünk! Így igen sok bosszúságot és anyagi károsodást elkerülhetünk. Megjegyzem, kisterületű és megfelelő vizet, kár üresen hagyni. Szakszerűen népesítve és kezelve az mindig szerény jövedelmet hajt, mind a tulajdonosnak, mind a köznek is. Hiszen a sok kis vízben termelt, 25—50 kg hal országos viszonylatban, vagontételekre szaporíthat!

Vásárhelyi István

Romániai halászati tanulmányutam

Romániába kértem állami ösztöndíjat, mert meg akartam ismerni a románoknak az utolsó két évtized alatt elért eredményeit a halászat (ichthyologia), vízélettan (hidrobiologia) és a haltenyésztés terén, ezek az adatok ugyanis teljesen hiányoznak halászati szakirodalmunkból.

Szomszédaink gazdasági viszonyaival és a tudomány terén elért eredményeivel mindig jó megismerkedni, merthízen sokszor ugyanazokkal a kérdésekkel foglalkozunk. Országaink földrajzi fekvése és jellegzetes geológiai múltunk ezt mintegy meg is kívánja. Eppen ezért nagyon is szükségesnek mutatkozik, a kölcsönös és állandó eszmecsere, a szoros tudományos együttműködés. Ez a tétel be is vált az én esetemben is, mikor is összehasonlítottuk a halászat terén elért legújabb kutatási eredményeinket. Kiderült, hogy egy és ugyanazon a problémán dolgoztunk a nélkül, hogy egymásról tudtunk volna és ha kutatásainkat egybevetettük volna, talán sokkal érdekesebb és tanulságosabb végkövetkeztetéseket vonhattunk volna le.

A román halászat fejlődéséhez több szerencsés körülmény járult hozzá. A sors megáldotta őket egy *Gr. Antipával* (1867—1944), ki korunk egyik legnagyobb halászati szaktudora volt és 40 évi szakadatlan munkássággal azon fáradozott, hogy népének oly eszközöket és tanokat adjon a halászat és nádgazdálkodás terén, hogy az valóban emelje is életszintjüket. Ma egy értékes halászati szakgárda dolgozik Romániában, kik a mellett, hogy szorosan követik *Antipa* tanait, a külföldi kutatások tudományos eredményeit sem hagyják figyelmen kívül.

Antipa több mint 130, rendkívül értékes, halászati és halászat-társadalomtudományi munkát írt. Ezeknek áttanulmányozása nagy mértékben bővítette ismereteimet. Szerencsém volt abban is, hogy megismerhettem több neves román vízélettanászt, halászati szakembert és állattani kutatót, köztük különösen *C. Motas* egyetemi tanárt, *Dr. Gr. D. Vasiliu* és *Dr. M. Bacescu* aligazgatókat, kikkel többször eszmecsere is folytattam. Megállapodtunk, hogy ezentúl — a jövőben — rendszeresen ismertetni fogjuk problémáinkat és a folyóiratcserét megindítjuk.

Mivel az utolsó években a folyóvizek halélettani viszonyaival foglalkoztam, igen sokszor megakadtam munkásságomban, éppen a megfelelő útmutató szakirodalom hiánya miatt, de különösen hiányoztak *L. Léger* neves francia tudós munkái. Romániában ezt az irodalmat is megtaláltam, mert hiszen éppen *C. Motas* egyetemi tanár *Léger* tanítványa volt és ő készségesen bocsátotta rendelkezésemre mindezt.

Tanulmányutam nagyban meg volt könnyítve, hogy *Dr. Gh. Dinulescu* a Halélettani Intézet igazgatója, *Dr. Gh. D. Vasiliu*, a Halélettani Intézet aligazgatója és *Dr. M. Bacescu*, a „*Gr. Antipa*” Természettudományi Múzeum aligazgatója, lehetővé tették, hogy Intézetükben dolgozhassak és rendelkezésemre bocsátották a korszerű román édesvízi tudományos irodalmat. Nevezettek szíves támogatásáért, valamint mindazoknak, akik tudományos munkásságomban segítségemre voltak, ezúton is őszinte köszönetet mondok.

Most pedig röviden beszámolok az utolsó évek román halászat és édesvízi szaktudomány kutatásairól, azok elért eredményeiről, valamint Halélettani Intézetük szerepköréről.

Halászatuk főképpen a Duna és árterületeinek, időszakos és állandó természetes tavainak, valamint a Fekete-tenger halainak kifogására szorítkozik. Mesterséges haltenyésztésük alig haladja meg az 1000 ha. (1 ha. = 1 hektár = kb. 1.74 kat. hold = 2.3 magyar hold). Maga a Duna árterülete Romániában meghaladja a 2 millió ha.-t és az átlag kifogott havi halmennyiség az 1 millió kg körül mozog.

Behatóan foglalkoztak egyes dunai időszakos és állandó természetes tavak vízéletteni és környezettani, valamint halászati tanulmányozásával és ezeknek gazdaságos kihasználásával; az Alsó-Duna planktonjával; a Duna-delta nádasainak hasznosításával; egyes pisztrángos folyóvizek szakszerű leírásával; a pontyok növekedési és élettani vizsgálatával, etetésével, a pontyos tavak trágyázásával; a süllyő ivadék fejlődésével; a Duna-deltai süllyő tenyésztéssel; a kis hering félek vándorlásával és halászatával; a román vizekben élő sebes pisztráng és harcsa természetes táplálékával gyomorvizsgálatok alapján, a szélhajtó kűsz ivadék fejlődésével, táplálkozásával és csontvázuk képződésével; a halak természetes táplálékát képező állatok és növények élettanával; azokkal a mérgező növényekkel kísérleteztek, melyeket az orvhalások használnak; foglalkoztak egyes halbetegségekkel, úgymint a vörös vérkórsággal és bélparazitákkal; a kárások torzalkjaival; a halak konzerválásával sóval és füsttel; hálókonzerválással; egyes tartományok halrajzával és halaik újabb rendszerezésével.

A szerzett tapasztalataimat részben a HALÁSZAT-ban, részben más tudományos folyóiratban fogom ismertetni.

A román Halélettani Kísérleti Intézet egy modern villában székel, berendezése, könyvtára és műszerei a legkorszerűbbek. Az Intézet 1941-ben kezdte meg működését és alig 6 év alatt oly szép és eredményes munkát tudott kifejteni, hogy a közölt tudományos eredmények jogosan kerültek a világ ichthyologiai szakirodalmába. Több ügyosztálya van; vízélettani, haltenyésztési, halkórtani, halászati, vízműszaki, ipari (szennyvíz- és halkonzerválás), akváriumi és muzeologiai, valamint tájékoztatói és kiadványi, összesen kb. 36 tudományos tisztviselővel és laboránsal dolgozik. Felügyelete alá tartozik egy tengeri és egy édesvízi kísérleti tógazdaság, valamint 5 egyéb — nagy — tógazdaság. Négy tudományos és népszerű folyóiratot ad ki.

Tanulmányútam alatt nem mulasztottam el azt sem, hogy egyes kolozvári és bukaresti neves botanikus és zoológus tudományos munkásságát meg ne ismerjem, a személyi kapcsolatokat velük keressem és fölhívjam figyelmüket a közös magyar-román tudományos munkásság szükségességére.

Végeredményben úgy érzem, hogy a mellett, hogy kötelességemnek eleget tettem (bár sokszor nehéz körülmények között, mivel ösztöndíjamat csupán az utolsó időben kaptam meg), gazdag tapasztalatokkal is tértem haza, köszönetet mondok mindezért a magyar államnak, hogy útamat lehetővé tette és román kollégáimnak, hogy tudományos munkásságomban mindenkor a legmesszebbmenően támogattak.

Dr. Jászfalusi Lajos kísérletügyi adjunktus.

SZÖVETKEZETI HÍREK

Értesítjük a Halászati Szövetkezeteket, valamint azok tagjait, hogy Központunk útján a következő anyagok szerezhetők be:

Fonal és kötél áruk:

$\frac{3}{4}$ -es halász fonal kg-ként — — 16.80 Ft	$\frac{6}{1}$ -es zsinór kg-ként — — — 19.60 Ft
$\frac{3}{6}$ -os halász fonal kg-ként — — 15.80 Ft	$\frac{6}{5}$ -ös zsinór 25 m-enként — — 2.— Ft
$\frac{3}{8}$ -as halász fonal kg-ként — — 17.90 Ft	$\frac{6}{8}$ -as zsinór kg-ként — — 29.60 Ft
$\frac{3}{10}$ -es halász fonal kg-ként — — 19.30 Ft	$\frac{6}{10}$ -es zsinór 25 m-enként — — 1.50 Ft
3 ágú inslég sodrott kg-ként — — 15.60 Ft	8—16 mm-es kötél kg-ként — — 16.— Ft
$\frac{30}{3}$ -as cérna kg-ként — — — 86.— Ft	

A kötelekből 100 méter súlya:

8 mm-es 4.50 kg	15 mm-es 7.50 kg
10 mm-es 5.50 kg	16 mm-es 8.50 kg
12 mm-es 6.50 kg	

A horgok árai jelenleg még változatlanok (lásd a HALÁSZAT 1—2 számát), kiállítás van azonban arra, hogy csökkennek.

Gumicszámak. Szövetkezeti Központunknak módjában van a szövetkezeti tagok részére Hungária gyártmányú gumicszámát 40—46 számú nagyságban beszerezni.

A térdig érő gumicsizma ára páronként 106.06 Ft+3% forg. adó

Lágyévig érő gumicsizma ára páronként 144.06 Ft+3% forg. adó

Gumikötény darabonként 56.— Ft+3% forg. adó

A megrendelt gumicszámak személyes átvételnél készpénz ellenében vehetők át. Postán történt szállításokat utánvétellel tudunk eszközölni a posta és csomagolási költségek hozzászámításával.

Felhívjuk a tagok szíves figyelmét arra, hogy jó lesz idejekorán szükségleteiket beszerezni, mert a készlet csekély, annak pótlására pedig nyersanyag hiánya miatt nem igen lehet számítani.

Megjegyezni kívánjuk, hogy fonál és horgok után forgalmi adót nem számítunk.

Halászati Szövetkezeti Központ

Mit jelent a halászat egy falunak. A Prespansko-tó melletti Perevo falu lakosai majdnem kivétel nélkül halászáttal foglalkoznak. Primitív eszközeikkel évi 150.000 kg halat szállítanak el és további 50.000 kg-t szárítanak és sóznak. A felszabadulás után a halászok egyrésze értékesítő szövetkezetet alakított, amely azonban nem váltotta be

a hozzá fűzött reményeket. Erre termelő szövetkezetté alakították át. Először 22 sze-
gény halász lépett be, később még 20 társuk csatlakozott hozzájuk. Magában egyik
sem lett volna képes megvenni a drága felszerelést, egyesült erővel azonban tudtak
modern eszközöket vásárolni és most naponta 700 kg halat tudnak fogni. Tervezik,
hogy további 50%-kal növelik a fogást. Mindezt természetesen jelentős állami segít-
séggel tudták elérni (Politika, 1947. április 26.) (s. g.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Olvasóinkhoz! A szerkesztőség szeme előtt a nyugodt és termelő béke évek HALÁSZAT szaklapja lebeg, amikor a lap minden halász és tógazda kedvenc újságja volt, melyben mindig talált mind maga, mind a családja valamit, ami érdekelte. De ugyanakkor örömmel fogadták azt szakembereink is. Ezt szeretnénk újra elérni. Kérem olvasóinkat, hogy a szerkesztőséget e fázadozásában megértéssel támogassák. — F. évi január óta mintegy 200 levélben kerestem fel **szak-szerzőinket**, kérem, hogy a levelekben megjelölt címekre mielőbb küldjék be a cikkeket. A szerkesztőség szerkeszt és az írók írnak. Csak akkor változtatás egy lap, ha van miben változtatni. Az nem helyes elképzelés, hogy megvárom, amíg egyik cikkem sorra kerül, s csak azután fogok majd neki a másik cikk megírásának. Remélem, hogy szakiróink megkímélik a szerkesztőséget attól, hogy ismét újabb 200 levelet küldjünk szét ugyanazon címekre, ugyanazon kéréssel. — Ilyen hosszú — kényszer — szünet utáni meginduláskor nehéz feladata van egy lap szerkesztőségének. Mind a kialakult, régi olvasótábor, mind a cikkiróink szerteoszlottak a nagyvilágba. Megindulásunk szinte új évfolyamnak számíthat az elénk taruló nehézségek miatt. A lap önmagát propagálja, de mégis számíta-

nunk kell olvasóink megértésére és kér-nünk kell őket, hogy a lapot minél szé-
lesebb körben ismerőseik, barátaik, szak-
társaik, munkatársaik körében terjesszék.
— **Érdeklődőknek** a haltenyészta, halá-
szat, szakirodalom, mindenfajta édes- és
tengervízi kérdésben **díjtalan felvilágosi-
tást** nyújtunk. Hasonlóan **halász előfize-
tőink** ügyes-bajos dolgaiban segítségére
sietünk, közvetítjük óhajainkat illetékes
helyeken. — **Szakkikkek.** Tudományos,
elvonatott jellegű cikkeket egyelőre nem
teszünk közzé. Kérjük ily irányú cikk-
jeink íróit, hogy a már régebben (1943—
44-ben) beküldött cikkeik közlését ne
sürgessék. A lap elsősorban gyakorlati
jellegű, tehát oly cikkeket igényel, me-
lyek minden tudományos vonatkozásuk
mellett a gyakorlati — halászati, hal-
gazdasági — életben értékesíthetők.
hasznathajtok. Ilyenek mindazon írások,
melyekből, mint tudományos megfigye-
lésen, kísérleten alapulókból az olvasó-
inknak hasznos következtetéseket lehet
levonniok. Sajnáljuk, hogy lapunk nem
ez év első hónapjában jelent meg, de
rajtunk kívül álló okok nehezítették meg
a lap megindulását. — **Előfizetőink fi-
gyelmébe!** Akik júliusi számunkat nem
kapták még meg, majd pótlólag meg-
küldjük. — A lap **alkalmi hirdetések**
közvetítésére is vállalkozik, miként az a
múltban is történt. — **Hirdetőink figyel-
mébe!** A lap két száma között eltelt idő
rövidsége miatt nem volt alkalom arra,
hogy a lap szerkesztősége a hirdetőinket
felkeresse, miért is e számunkba a hirme-
téseket változatlanul átvettük. Minden
hirdetőnket a szerkesztőség írásban és
személyesen meg fog keresni! — **POSTA.**
K. L. Dunaharaszti. A kedves élményt

Magyar Haltenyésztek Értékesítő Részvénytársasága

Igazgatóság: Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 5. Tel.: 180-268 és 381-540.

Levél cím: Budapest 4. Pósfői út 271. Távirati cím: Tógazdaságok.

Üzlet és raktár: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 180-207, és

„ „ IX., Gönczy Pal-u. 4. Telefon: 184-024.

Elárúsító hely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Tel.: 180-207.

Szállítási iroda: Budapest, XI., Budaörsi-út (pályaudvar). Tel.: 268 616.

Veszünk és eladunk mindenféle tógazdasági és természetesvízi élő és jegelt halat.

írja le, hogy mindnyájan élvezhessük. A gyermekszáj olykor csodálatosan „fején találja a szöveget”. — **Z. L. Budapest.** A lapunk első számát kissé száraznak találta. Igaza van. Ez minden nyitó szám hibája. A jövőben azonban javulni fogunk. — **Soóry Mihály. Balassagyarmat.** Levelét és bejelentését köszönettel vetjük. Bárcsak mindenki így fogadná lapunkat. Propagandáját köszönjük. — **Több régi olvasónknak.** Örülünk, hogy a lapunk új alakja megnyerte a tetszésüket. A szerkesztőségnek 10 év előtti vágya teljesült az idén. A papirosunk nem a legjobb, de e téren is várható javulás. — **Tradició** jellegre üzenem, hogy a lap tradícióját nem a fejlődés jelenti, hanem a tartalom, azaz ragaszkodás ahhoz, hogy a lap hú maradjon HERMAN OTTÓ szellemében a magyar halászsághoz és szolgálja, hirdesse a magyar alkotást, tudást. Régi fejlécünk különben sem alkalmas borítólapra. — **Ólom nélkül is lehet halat fogni.** Sokszor nehézséget okoz, hogy hálóink nehezekéül ólomhoz jussunk. A természetes köveken kívül számbajöhet a cement, sőt a beton és préselt salakkő is. A kisebb hálóknál nem rozsdásodó cink-darabok is használhatók. Hasonlóan előnyösen alkalmazhatók a haborús maradványú vas v. acél darabok, szilánkok, repeszek is, csak óvatosan kezelendők, nehogy akár a hálót rongálják, akár a halászokat megsértsék.

— **Állástkeresők, visszatért halász hadifoglyok** forduljanak a FÉKOSz halászati szakszervezethez (Budapest, IV., Köztelék-u. 8.) — A szerkesztőség **körkérdést** intéz lapunk olvasóihoz: „**Hogyan fokozhatnánk a halfogyasztást hazánkban?**” Ez a kérdés régóta égető, sőt megélhetési problémája mind a halászoknak és tógazdáknak, mint termelőknek, mind a halkereskedőknek, mint értékesítőknak. Szíves válaszokat, hozzászólásokat, feleleteket a szerkesztőség címére kérünk (Budapest, II., Herman Ottó-út 15.) — Kívánatra pótlólag mind a mostani, mind az előző számból küldhetünk **mutatvány-példányt.** — **Szövetkezetek és Bokrok!** Kérjük a **halászok névsorát**, akiknek a lapot szétküldhetjük! A HALÁSZAT-nak minden halász asztalán a helye. Címeinket közöljük a kiadóhivatallal (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11/13. Földművelésügyi Minisztérium II. em. 289/b). Vagy a közeli napokban minden Szövetkezet és Bokor több példány előfizetési felhívást fog kapni, melynek segélyével az előfizetési megrendelését mindenki díjtalanul végezheti! — **Érdeklődő.** A halászat szakirodalmának közlését a lapunk fogja majd folytatni. — **Előfizetőinknek.** A következő számtól közzé tesszük, hogy kik fizették be az előfizetési díjakat. — **Szövetkezetek és Bokrok!** A szeptemberi számunkat csak névre szólóan fogjuk küldeni. Sz. Z.

ÁRJEGYZÉS. A „Magyar Tógazdaságok és Halkereskedelmi Rt.”-től nyert értesülés szerint az **1947. július havi** nagybani halárak:

éőponty	12.00 Ft	csuka	7.00 Ft
jegeltponty	8.00—10.00 „	compó	5.00—7.00 „
fogassüllő	12.00—15.00 „	kárász	5.00 „
harcsa	8.00—15.00 „	önhal	7.00—8.00 „
kecsege	6.00—14.00 „	keszeg	2.00—3.50 „
kőssüllő	6.00—10.00 „		

MAGYAR ÁLLAMI HAL- és NÁDGAZDASÁGI ÜZEMEK BALATONI HALÁSZATA

Központja: Siófok   **Telefon:** Siófok 2.   **Postacím:** Állami Halászat, Siófok

Halásztelepei: Balatonújhely, Balatonszemes, Fonyód, Keszthely, Badacsonyládbi, Révfülp, Tihany, Alsóörs és Balatonkenese.

Magyarország legnagyobb gépesített halászati üzeme. Állandó halászat két gőzhajóval és hat motorshajóval. Az év minden szakában autón és vasúton szállít halat bárhova.

Főtermékei a vilá hírű fogas, a zamatos dévérkeszeg és a savanyításra, valamint konzerválásra igen alkalmas garda.

Halrendelés: Budapestre és ettől keletre fekvő területek részére a Magyar Haltenyésztők Értékesítő Részvénytársaságánál, Budapest, IX., Gönczy Pál-u. 4. Telefonszám: 184—024.

SUMONYI TÓGAZDASÁG

Tóth József és társai

HALKERESKEDÉSE

Folyóvízi és tavi halak vétele és eladása nagyban és kicsinyben.

Telefon: 384-575.

Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok.

CSERKÉSZBOLT SZÖVETKEZET

Központi iroda: VI., Hajós-u. 14.
125-015. 125-950.

Mindenféle sport-, halász- és horgász felszerelések.

Üzletei:

Budapest, V., Nagy Sándor-u. 6.
Telefon: 125-010.

Budapest, VIII., Rákóczi-u. 67.
Telefon: 139-248.

32 vidéki városban van lerakatai.

FENYŐ VILMOS

hal- és rák kereskedése

Telefon: 389-133.

Budapest, IX., Pipa-u. 4.

Semperit Kaucsuk Kft.

Wimpassing Reithoffer

Semperit - Matador

gumicsizmák nagy választékban

Főüzlet: Budapest, VI., Andrásy-
út 8. 122-459.

Fióközlet: Budapest, IV., Váci-út 9.
182-078.

BARTA LIPÓTNÉ

halkereskedő

Telefon: 184-499.

Budapest, IX., Pipa-u. 4.
Központi Vásárcsarnok.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal,
parafa-alattság, rebzsinór min-
den mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA Rt-nál,
Budapest.

Főüzlet: VII., Thökölyi-út 16. sz.
A keleti pályaudvar indulási ol-
dalával szemközt. Telefon: 425-741.

A lap kiadásáért felelős: *Faragó Sándor.*
Lapzárta: Minden hó 25-én.

MAGYAR ÁLLAMI HAL- ÉS NÁDGAZDASÁGI ÜZEMEK

V., Teleki Pál-u. 7.

Telefon: 188-407.

Telefon: 188-556.

Ajánlja első osztályú stukatur fonatát és nádállóit.

Mindenkori napi áron.

Kereskedőknek — viszonteladókknak — árengedmény.

Halárúsító telepe: IX., Gönczy Pál-u. 4.

Telefon: 184-024.

PRISTER MŰVEK

hydrotechnikai és építő r. t.
Budapest, XII., Maros-utca 6/a.
Telefon: 160-830.

Sado házi kiserítőik. Szabadalmazott derítőbetétek, biológiai szennyvíztisztítók, szennyvízáttemelő telepek, mélyépítés-vizépités.

Pironcsák Irma halkereskedő

Veszek mindenféle folyóvízi és tavi halat.

Iroda: IX., Imre-u. 4. Telefon: 384-256.
Üzlet: IX., Tolbuchin krt. 1-3. 184-522.

Kaphatók újra a HALÁSZAT könyvei:

Természetes pisztrángos vizeink hasznosítása

Irták: Dr. Mika Ferenc és Dr. Varga Lajos. Számos képpel. 20.— Ft.

A rák életmódja, fogása, elterjedése és telepítése.

Irtá: Vásárhelyi István. Számos képpel. 4.— Ft.

A pénzes pér (Thymallus thymallus L.)

Irták: Dr. Mika Ferenc és Dr. Varga Lajos. Számos képpel. 4.— Ft.

Magyarország halai és halászata.

Irtá: Dr. Unger Emil. Számos képpel. 20.— Ft.

A pénzmapocok.

Irtá: Vásárhelyi István. Számos képpel. 4.— Ft.

A halak hideggel való konzerválása.

Irtá: Dr. Unger Emil. 3.60 Ft.

Bácskai halász szakácskönyv. 2.— Ft.

Megrendelhetők valamennyi könyvkereskedésben.

Főlerakat-főbizományos: KILIÁN FRIGYES
utóda m. egyetemi könyvkereskedése.
Budapest, IV., Haris-köz 2.

Steiner Dezső

Hal, vad, baromfi nagyban és kicsinyben.

Rákóczi téri vásárcsarnokban 7-5-ig.
Lakásán: VIII., Horánszky-u. 1. d. u.
5 óra után. Telefon: 135-104.

ILLIK VIKTOR

hálnagykereskedő és halászmester

Elvállalok minden tó és vad tó lehalászást
Veszek mindenféle folyóvízi és tógazdasági halat.

Iroda és üzlet: Budapest, XIII., Dunasor 1.
Csárda: Budapest, XIII., Népsziget

Major János vaskereskedése

horgász és halász cikkek,
vas, acél és háztartási áruk.

VIII., Rákóczi-út 59. Telefon: 139-232.

Hirdessen a HALÁSZAT-ban

A hirdetés ára:

6 cm. széles hirdetés mm-ként 1 Ft.
12 cm. széles hirdetés mm-ként 2 Ft.

Jól jár aki ősszel, télen

EMERGÉ tartótalpú bőrcipőben jár.